

19.06.2012

گزارشگر: تمیم حمید

قاچاق مواد مخدر در افغانستان

یک گزارش تحقیقی تکان دهنده

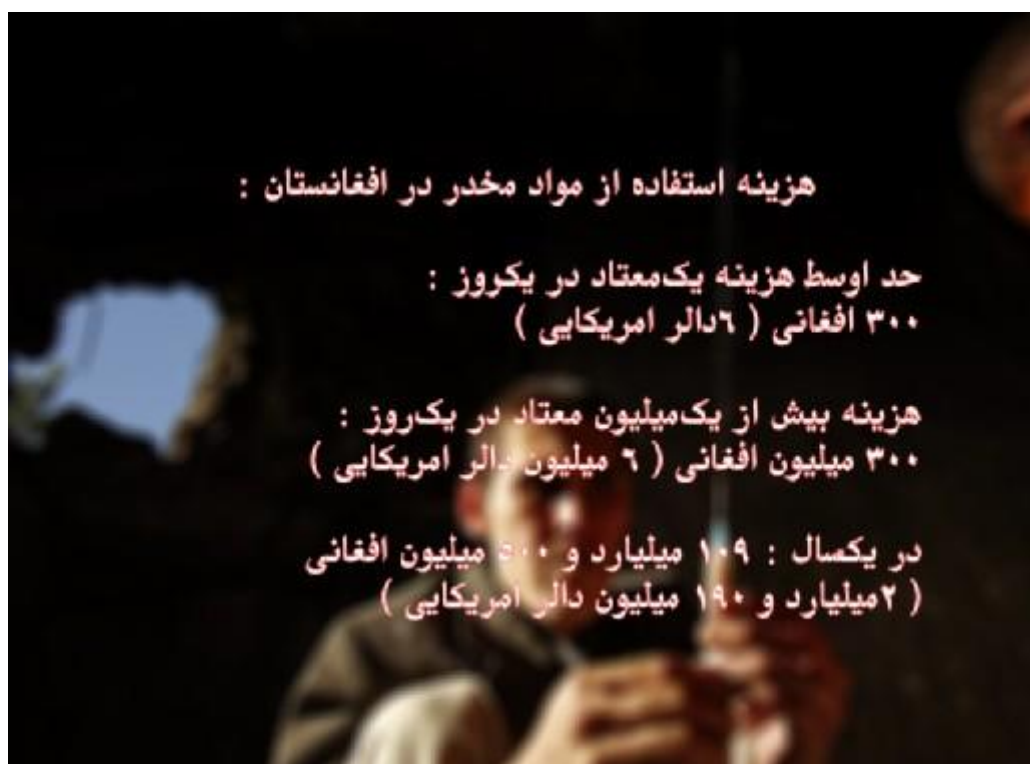

کابل نه تنها پایتخت افغانستان است، بل این شهر به بزرگترین مرکز خرید و فروش و نیز استفاده از مواد مخدر در کشور مبدل شده است. یک گزارش تحقیقی تلویزیونی یک نشان می دهد که هزینه معتادان مواد مخدر در افغانستان، در یک سال به یک صد و نه میلیارد و پنج صد میلیون افغانی، برابر با دو

میلیارد و یک صد و نود میلیون دالر، می رسد. این گزارش می رساند که کابل با داشتن بیش از هفت صد هزار معتاد، هر سال مصرف بیش از هژده هزار کیلوگرام هیرویین را از سوی این معتادان گواه است. بر بنیاد این گزارش، از هفتاد میلیارد دالری که سالانه از فروش مواد مخدر افغانستان در جهان به دست می آید، تنها بیش از سه میلیارد دالر آن به قاچاقبران و کشاورزان افغان می رسد.

پیش از چاشت یکی از روز های ماه جوزا است و ما برای پوشش یکی از جلسه های قضایی به مرکز عدلی و قضایی مبارزه با مواد مخدر حومه کابل آمده ایم. متهم مرد جوانی است که در انتظار نخستین حکم دادگاه در باره اش نشسته است. انتقال بیش از بیست و هشت کیلوگرام تریاک، کاظم را به این دادگاه کشانید. وی که باشنده غرب افغانستان است، هنگامی که می خواست این مواد را با یک موتر دارای نمبرپلیت ایران از مرز اسلام قلعه به ایران ببرد، به دام نیروهای امنیتی افغان افتاد. مرز های افغانستان با ایران یکی از عمده ترین راه ها برای قاچاق مواد مخدر به شمار می روند؛ چنانکه ولایت مرزی نیمروز، گواه فعالیت های بیشترین قاچاقبران در کشور است. هرچند کارخانه های

تولید مواد مخدر در غرب کشور، کمتر بوده اند. این کارخانه ها بیشتر در ولایت های چون کندهار، هلمند، ارزگان و بدخشان شناسایی شده اند. قاچاقبران، مواد مخدر تهیه شده در این کارخانه ها را با به کارگیری از ولایت های چون هرات، فراه و نیمروز به ایران می برند؛ این مواد به ترکیه و بعد هم به اروپا انتقال می یابد. در این میان ولایت های شمالی و شمال شرقی نیز به عنوان راه هایی به کار گرفته می شوند که مواد مخدر را به کشور های آسیای میانه می رسانند؛ با اینهمه یافته های این تحقیق می رسانند که مسیری که اکنون بیشتر برای قاچاق مواد مخدر از آن کار گرفته می شود، جنوب افغانستان است. قاچاقبران از ولایت های چون کندهار، هلمند و ارزگان مواد مخدر را به شمال پاکستان می رسانند؛ جایی که گروه های شورشی و دهشت افگنان بیشتر در آن فعال هستند و سالانه دومیلیارد دالر را از تجارت مواد مخدر به دست می آورند. مواد مخدری که به پاکستان می رسد، با جاسازی در کانتینر ها از راه بحر به کشور های دیگر انتقال می یابد...

تولید و قاچاق مواد مخدر در سال های اخیر در افغانستان، فراز و نشیب های عجیبی داشته است. پس از سال دوهزار و یک و حضور نیروهای خارجی در این کشور نیز کشت و قاچاق مواد مخدر یک مشکل جدی برای افغانستان بود؛ اما در سال های دوهزار و هفت و دوهزار و هشت، میزان تولید و قاچاق مواد مخدر در

افغانستان به اوج رسید. در دوهزار و نه در مقایسه با سال 2008، بیش از سی در صد در کشت و تولید مواد مخدر کاهش آمد؛ در دوهزار و ده، چهل درصد کاهش به میان آمد؛ اما در عوض بهای مواد مخدر تا دوبرابر افزایش یافت؛ چیزی که باعث افزایش شصت درصدی تولید تریاک در دوهزار و یازده شد؛ اکنون هم که نیمه های دوهزار دوازده است، گفته می شود که آسیب پذیری کشت زار های خشخاش از آفت های طبیعی باعث کاهش در تولید اما افزایش بهای مواد مخدر شده است...

در حال حاضر بهای هر کیلوگرام هیروئین تولید شده در افغانستان، در بازار های اروپا تا یک صد و پنجاه هزار دالر است و این پول در یک سال به هفتاد میلیارد دالر می رسد. در این میان قاچاقبران افغان در یک سال دو میلیارد و چهارصد هزار و کشاورزان هم یک میلیارد و چهارصد هزار دالر درآمد دارند. از سیصد و هفتاد و پنج هزار کیلوگرام هیروئینی که افغانستان تولید می کند، تنها بیش از بیست هزار کیلوگرام آن در داخل کشور به مصرف می رسد و از این میان هم، بیش از هژده هزار کیلوگرام هیروئین تنها در شهر کابل مصرف می شود...

اینهمه حکایت از دخیل بودن افرادی پرنفوذ در قاچاق مواد مخدر در افغانستان دارد. این چیزی است که هم مقام های افغان و هم مقام های خارجی بدان باورمندند. این تحقیق می رساند که این مقام ها هر سال ده تن از کسانی را که نام های شان به عنوان قاچاقبران بزرگ در نزد نهاد های افغانستان و خارجی درج است، شناسایی می کنند و در تلاش بازداشت آنان می برابند. این هم نام های چند مردی که گفته می شود از بزرگترین قاچاقبران در منطقه بوده اند و در ماه های اخیر در بخش های گونه گون به دام افتادند... 1- حاجی عیسی از ولسوالی خاشرود ولایت نیمروز / 2- حاجی بهاالدین از هلمند / 3- حاجی سرور از ولایت بدخشان / 4- حاجی غلام حضرت از ولایت ننگرهار / 5- حاجی امان الله افغان از ولایت بدخشان / 6- حاجی بخت آور از کابل...

اما هنوز هم بازداشت نشدن قاچاقبران بزرگ مواد مخدر و عدم شناسایی آن مقامات ارشد دولتی که گفته می شود در قاچاق دست دارند، به عنوان نگرانی جدی مطرح است.

ژان لوک لمایو رییس دفتر مبارزه با جرایم و مواد مخدر سازمان ملل متحد در این باره به تلویزیون یک می گوید: "این قضیه کاملن روشن است؛ یعنی اگر شما به آمار های سال های اخیر بنگرید، در سال های دوهزار و هشت و دوهزار و نه، مواردی وجود دارند که رها شده اند و این افراد اکنون فعالیت های گسترده سیاسی را انجام می دهند. ما آخرین موردی را در جنوب داشته ایم که یک فرد از سوی نیروهای ویژه مبارزه با مواد مخدر بازداشت شد؛ اما این شخص ظاهرن دوباره رها گردید. اما این مسوولیت سازمان ملل نیست که به اقصای نام او بپردازد".

بر بنیاد گفته های مقام های افغان و خارجی که در این تحقیق با آنان گفتگو شده است، فهرست هایی گونه گون از قاچاقبران مواد مخدر و حامیان آنان در نزد این نهاد ها وجود دارد؛ اما کمتر کسی حاضر است تا از حامیان قاچاقبران مواد مخدر که گفته می شود از نفوذ کافی هم برخوردارند، نام ببرد.

باز محمد احمدی معین مبارزه با مواد مخدر وزارت امور داخله در این باره چنین ابراز نظر می کند... "هستند کسانی که شاید در سطح های بسیار بلندند و یا قاچاقبران بسیار بزرگ همانگونه که شما می دانید گرفتاری شان بسیار مشکل است و دلیلش اینست که اکثر اینها در صحنه حضور ندارند، عملن در قاچاق دست ندارند، در کشور های خارجی، پاکستان، تاجکستان، ایران یا جای دیگر زنده گی می کنند و اگر پیگرد شوند وقتی داخل افغانستان، مثلی که حاجی گل حضرت وقتی داخل افغانستان شد یا حاجی بخت آور وقتی داخل افغانستان شد از پاکستان، دستگیرش کردیم".

در اوج تلاش ها برای مبارزه با مواد مخدر، افغانستان هنوز هم بیشتر از نود درصد مواد مخدر جهان را عرضه می دارد. جهانی با بیش از دوصد و سی میلیون معتاد به انواع گونه گون مواد مخدر؛ از این میان بیست و شش میلیون نفر به هیرویین معتاد اند که شانزده میلیون آن در کشور های اروپایی، افریقایی، امریکایی و ده میلیون دیگر در کشور های منطقه به سر می برند. در این میان افغانستان با داشتن بیش از یک میلیون معتاد به شمول دوصد و پنجاه هزار کودک و یک صد و ده هزار زن، پیشتاز است؛ در حالی که ظرفیت برای درمان این معتادان در کشور تنها یک درصد است...

ما در این تحقیق به این نتیجه رسیدیم که میانگین هزینه اعتیاد یک تن در یک روز در افغانستان سه صد افغانی برابر با شش دالر و هزینه یک میلیون معتاد، سه صد میلیون افغانی برابر با شش میلیون دالر است. یک میلیون معتاد در افغانستان، سالانه بیش از 2 میلیارد و 900 میلیون دالر مصرف دارند.

در این میان کابل با داشتن هفت صد و بیست هزار معتاد به انواع گونه گون مواد مخدر تبدیل به مرکز خرید و فروش و استفاده مواد مخدر در افغانستان شده است. چنانکه در یک روز در این شهر، پنجاه کیلوگرام هیرویین، سه صد کیلوگرام تریاک و پنج صد کیلوگرام چرس توزیع می گردد...

شمار معتادان به انواع گونه گون مواد مخدر در کابل : ۷۲۰۰۰۰ نفر

توزیع مواد مخدر در یکروز :
 هیرویین : ۵۰ کیلوگرام
 تریاک : ۳۰۰ کیلوگرام
 چرس : ۵۰۰ کیلوگرام

در حال حاضر کابل به عنوان شهری یاد می شود که مصرف مواد مخدر در آن به بیشترین اندازه رسیده است و نیز

قاچاقبران از کابل، به عنوان مسیری برای قاچاق مواد مخدر به ولایت های همجوار کار می گیرند...

بیشتر کوچه های شهر کهنه کابل اکنون به بازار های مواد مخدر مبدل شده اند. دست فروشان مواد مخدر در این کوچه ها آزادانه به توزیع مواد می پردازند. ما بر علاوه تصویر برداشتن از این خرید و فروش مواد مخدر، نوجوانی را تعقیب کردیم که ظاهراً می خواهد مواد مخدر را به معتادانی برساند که در این کوچه ها پناه گرفته اند؛ اما دقایقی بعد این جوان دست فروش دریافت که ما او را تعقیب می کنیم و دیگر به راهش ادامه نداد.

معتادان به مواد مخدر در کابل، تلاش می ورزند تا از هر راه ممکن پول به دست آورند و از دست فروشان مواد مخدر خریداری کنند...

یکی از این معتادان می گوید:

"ما از هر راه پیسه به دست می آریم، جی پت کنیم، حتی دزدی هم می کنیم".

مرتضی از صد ها هزار جوان معتادی است که در کابل به سر می برند. وی هر روز در حدود سه صد تا پنج صد افغانی را برای خریداری مواد مخدر می پردازد. کاری که از آن بیزار است؛ اما به گفته خودش، راهی دگر ندارد. پس از ساعتی گفتگو، این جوان حاضر می شود که ما را به یکی از محل های فروش مواد مخدر در کابل ببرد؛ اما مشروط به اینکه از دور تصویر برداری کنیم؛ زیرا به گفته مرتضی فروشندگان مسلح هستند و امکان دارد بر ما و خود او شلیک کنند...

در بالای یکی از تپه های اطراف شهر کابل محلی است که مرتضی از آنجا هر روز مواد مخدر خریداری می کند؛ به گفته مرتضی دست فروشان در پشت درخت هایی در این تپه جا به جا هستند؛ تصویر هایی که ما به گونه پنهانی از این محل برداشتیم، گشت و گذار یک موتر نظامی را هم در چنین محل به رخ می کشند، چیزی که پرسش برانگیز می تواند باشد؟

مرتضی پس از برگشتن از خریداری مواد مخدر، بسته نهایت کوچکی از مواد مخدر را به ما نشان می دهد که مصرف روزانه اوست.

وی می گوید:

"سه صد افغانی مصرف یک روزم می شود، آنهم گزاره می کنم؛ ورنه..."

مرتضی را در همان جایی که یافته بودیم، پایین می کنیم. او می رود تا به دوستانش بپیوندد و آینده نامعلوم شان را بسازند...

اما در اوج خرید و فروش مواد مخدر در شهر کابل، تلاش ها برای شناسایی و بازداشت قاچاقبران مواد مخدر در این شهر در چی پیمانه بی بوده است؟

بررسی های نهاد ویژه مبارزه با مسکرات و مواد مخدر فعالیت های حوزه های پولیس کابل را در این راستا بسنده نشان نمی دهد. بر بنیاد این بررسی ها، در تمام سال یک هزار و سه صد و نود، حوزه سوم پولیس سی قضیه، حوزه ششم هژده قضیه، حوزه هشتم پانزده قضیه، حوزه اول دوازده قضیه، حوزه های دوم و دهم هرکدام ده قضیه، حوزه نهم نه قضیه، حوزه پنجم هشت قضیه، حوزه دوازدهم هفت قضیه، حوزه هفدهم شش قضیه، حوزه های پانزدهم و شانزدهم هرکدام پنج قضیه، حوزه چهارم چهار قضیه، حوزه سیزدهم سه قضیه و حوزه های هفتم و یازدهم هم هرکدام دو قضیه را در کارنامه های شان برای مبارزه با مواد مخدر داشته اند...

با اینحال وزارت امور داخله روی برخورد جدی در برابر آن منسوبان پولیس تأکید می کند که در کار مبارزه با مواد مخدر سهل انگاری کنند و یاهم با قاچاقبران پیوندی داشته باشند؛ به گفته این وزارت در کمتر از سه ماه اخیر، پولیس کابل نود و شش تن را به اتهام فروش مواد مخدر بازداشت کرده است و از نزد این افراد، بیش از شصت کیلوگرام هیرویین و چرس به دست آمده است. صدیق صدیقی سخنگوی وزارت امور داخله می افزاید که:

"نه تنها در کابل، بل در دیگر ولایت ها هم این مبارزه جریان دارد؛ اما متأسفانه هنوز هم کسانی هستند که توانایی این را دارند که اینها بروند و دست به فروش مواد مخدر بزنند".

افزون بر این، نهاد ویژه مبارزه با مسکرات و مواد مخدر نیز از افزایش در تلاش ها برای شناسایی و مجازات قاچاقبران مواد مخدر خبر می دهد. آمار های ارایه شده از سوی این نهاد نشان می دهند که در کمتر از سه ماه اخیر به یک صد و بیست قضیه قاچاق مواد مخدر رسیده گی شده است و شمار کسانی که در پیوند با این قضایا بازداشت شده اند، به یک صد و بیست و پنج تن به شمول دو کارمند دولت و سه شهروند ایران می رسند. در این مدت در حدود

چهل هزار کیلوگرام مواد مخدر به دست آمده است و نیز به هشتاد و هشت قضیه در دادگاه های ابتدایی رسیده گی صورت گرفته است. یک صد و پنجاه و هشت نفر به شمول پنج کارمند دولت و یک خارجی در این دادگاه های ابتدایی محکوم شناخته شده اند؛ اما در دادگاه های استیناف شمار محکومان به یک صد و چهل و دو تن به شمول هشت کارمند دولت و سه شهروند خارجی می رسیده اند. بر بنیاد آمار ها، در سال گذشته شمار قضایا در این دادگاه ها به بیش از شش صد و سی و محکومیت ها به بیش از هفت صد و سی می رسیده...

در این میان هلمند با بیش از یک صد و پنجاه قضیه، کابل با بیش از هشتاد قضیه و کندهار با بیش از هفتاد قضیه از ولایت هایی بوده اند که بیشترین رویداد های قاچاق مواد مخدر را در یک سال داشته اند. در سال هزار و سه صد و نود، بیست و چهار درصد در کار شناسایی و بازداشت قاچاقبران مواد مخدر در افغانستان و رسیده گی به قضایای مواد مخدر افزایش به میان آمده بود؛ بر بنیاد آمار ها، در سال 1389 شمار این قضایا بیش از چهار صد و هشتاد و شمار محکومیت ها بیش از شش صد و بیست بود.

گرفته شده از اسمایی